

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-104>

УДК 330.101.541: 330.15

ПРОКОПЕЦЬ Руслан

Мукачівський державний університет

<https://orcid.org/0009-0006-6486-6307>

КОРОТИЧ Євгеній

Мукачівський державний університет

<https://orcid.org/0009-0004-8027-0402>

СТІЙКІСТЬ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У статті розглядаються актуальні питання функціонування та розвитку соціально-економічних систем в умовах зростаючої турбулентності. Аналізуються фактори, що спричиняють економічну нестабільність, такі як глобальні кризи, геополітичні конфлікти та технологічні зміни. Також увага приділяється дослідженню стійкості цих систем, їхній здатності адаптуватися до викликів та зберігати траєкторію сталого розвитку. Розглядаються теоретичні та практичні аспекти впливу економічної турбулентності на досягнення Цілей сталого розвитку. Проаналізовано динаміку індексу макроекономічної стійкості за регіонами світу протягом 2007-2023 років та прогнозні оцінки економічної стабільності для глобальної економіки та окремих регіонів.

Ключові слова: сталий розвиток, стійкість соціально-економічних систем, економічна турбулентність.

PROKOPETS Ruslan, KOROTYCH Yevhenii

Mukachevo State University

RESILIENCE OF SOCIO-ECONOMIC SYSTEMS IN THE CONTEXT OF MODERN TURBULENCE AND ITS IMPACT ON ACHIEVING THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

This article examines topical issues concerning the functioning and development of socio-economic systems amidst increasing turbulence. It analyzes factors contributing to economic instability, such as global crises, geopolitical conflicts, and technological changes. Attention is also paid to the study of these systems' resilience, their ability to adapt to challenges and maintain a trajectory of sustainable development. Theoretical and practical aspects of the impact of economic turbulence on the achievement of the Sustainable Development Goals are considered. The dynamics of the macroeconomic resilience index across world regions from 2007 to 2023 and forecast estimates of economic stability for the global economy and individual regions are analyzed.

Analysis of available data indicates that modern socio-economic systems operate under conditions of heightened turbulence, driven by a complex set of interconnected factors. Among these, global economic crises, political instability, technological changes, and environmental challenges stand out. This turbulence significantly impacts the ability of economies and societies to ensure stable development and achieve the Sustainable Development Goals.

Research into the resilience of socio-economic systems is becoming critically important. Resilience is considered not only as the ability to withstand external shocks but also as the capacity to adapt to changes while preserving key functions and the development trajectory. The effectiveness of economic policies aimed at ensuring sustainable development is closely linked to the economy's ability to maintain macroeconomic stability and adapt to changing conditions.

Assessing macroeconomic stability requires a comprehensive approach that considers a wide range of macroeconomic indicators, including economic growth rates, inflation, unemployment levels, the balance of payments, and others. The analysis of social aspects, such as the level of inequality, social cohesion, and access to education and healthcare, is also important.

The development of interdisciplinary approaches to the analysis and management of socio-economic systems, integrating knowledge from economics, sociology, ecology, and other sciences, is crucial. This will allow for a more comprehensive understanding of the complex interrelationships between economic, social, and environmental processes and the development of more effective sustainable development strategies.

Keywords: sustainable development, resilience of socio-economic systems, economic turbulence.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У контексті глобальних змін, що характеризуються підвищеною невизначеністю та динамічністю, питання стійкості соціально-економічних систем набуває особливої актуальності. Сучасна турбулентність, спричинена різноманітними факторами, включаючи економічні кризи, політичні конфлікти, технологічні зрушення та екологічні виклики, чинить значний вплив на здатність суспільств та економік адаптуватися та продовжувати розвиток. Дослідження стійкості в цьому контексті є критично важливим для забезпечення прогресу в досягненні Цілей сталого розвитку, які передбачають збалансований підхід до економічного зростання, соціальної справедливості та охорони навколишнього середовища.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз стійкості соціально-економічних систем вимагає міждисциплінарного підходу, що поєднує економічну теорію, соціологію, теорію систем та екологію. Концепція стійкості, спочатку розроблена в

екології для опису здатності екосистем відновлюватися після порушень [1], була адаптована для вивчення соціальних та економічних систем [2-3]. Важливим є розрізнення між різними типами стійкості, такими як резистентність (здатність протистояти змінам) та адаптивність (здатність пристосовуватися до змін) [4]. У науковій літературі існують різні підходи до визначення та вимірювання стійкості соціально-економічних систем. Одні дослідники зосереджуються на макроекономічних показниках, таких як ВВП, інфляція та рівень безробіття, тоді як інші акцентують увагу на соціальних аспектах, таких як рівень нерівності, соціальна згуртованість та доступ до освіти та охорони здоров'я.

Вагомим внеском у сучасну теорію концепції стійкості та поєднання даної теорії із ознаками сталого розвитку стали праці І.К. Бистрякова, В.А. Голяна, І.О. Іртишевої, М.І. Стегней, Л.І. Левковської, М.А. Хвеси́ка та інших науковців.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою дослідження є наукове обґрунтування стійкості соціально-економічних систем в умовах економічної турбулентності та в контексті досягнення Цілей сталого розвитку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Сучасна турбулентність створює численні виклики для стійкості соціально-економічних систем. Економічні кризи, такі як глобальна фінансова криза 2008 року, можуть призвести до значних економічних спадів, збільшення безробіття та соціальної напруженості. Політичні конфлікти та нестабільність можуть руйнувати інфраструктуру, перешкоджати економічній діяльності та змушувати людей покидати свої домівки. Технологічні зрушення, такі як автоматизація та цифровізація, можуть призводити до змін у структурі зайнятості та посилювати нерівність доходів. Екологічні виклики, такі як зміна клімату, можуть призводити до стихійних лих, деградації земель та нестачі ресурсів, що негативно впливає на економічну діяльність та добробут населення.

Сучасна економічна турбулентність характеризується підвищеною нестабільністю, непередбачуваністю та значними коливаннями в основних макро- та мікроекономічних показниках і процесах, що характеризується високим рівнем невизначеності щодо майбутнього розвитку економічних систем та ускладнює прийняття обґрунтованих рішень економічними агентами.

Поняття «економічна турбулентність» та «економічна стійкість» є діалектично пов'язаними та значною мірою визначають одне одного.

Турбулентність створює загрози, періоди економічної турбулентності характеризуються шоками, кризами, непередбачуваними змінами, які можуть підірвати стабільність економічної системи. Це можуть бути фінансові кризи, геополітичні потрясіння, пандемії, різкі зміни цін на ключові ресурси тощо. Турбулентність випробовує здатність до опору, тобто чим сильніша турбулентність, тим більшого навантаження зазнає економічна система. Її здатність абсорбувати негативні впливи, продовжувати функціонувати та відновлюватися визначає рівень її стійкості. Турбулентність вимагає адаптації, адже щоб зберегти стійкість в умовах турбулентності, економічні системи повинні бути гнучкими та здатними до швидкої адаптації до нових умов. Це стосується як макроекономічної політики, так і поведінки окремих економічних агентів.

Економічна стійкість визначається як реакція на економічну турбулентність. Стійкість як здатність витримувати турбулентність, адже економічно стійка система здатна протистояти негативним наслідкам турбулентних періодів, мінімізувати втрати та підтримувати основні функції. Стійкість також виступає як фактор подолання турбулентності: Високий рівень економічної стійкості полегшує вихід з турбулентних фаз та сприяє швидшому відновленню економічного зростання. Стійкість можливо також розглядати як запобіжник майбутньої турбулентності, адже наявність міцних економічних інститутів, диверсифікованої економіки, ефективної системи управління ризиками підвищує стійкість економіки до майбутніх потрясінь, роблячи її менш вразливою до турбулентності.

Забезпечення стійкості соціально-економічних систем є необхідною умовою для досягнення Цілей сталого розвитку [5]. Сталий розвиток передбачає інтегрований підхід до економічного зростання, соціальної справедливості та охорони навколишнього середовища, і кожна з цих складових тісно пов'язана зі стійкістю. Економічно стійкі системи здатні забезпечувати стабільне зростання та створювати робочі місця, соціально стійкі системи забезпечують рівний доступ до можливостей та соціальну згуртованість, а екологічно стійкі системи зберігають природні ресурси та мінімізують негативний вплив на навколишнє середовище.

Здатність економіки забезпечувати сталий розвиток тісно пов'язана з її стійкістю, тобто можливістю продовжувати прогресивний рух навіть за наявності серйозних перешкод. Стійка економіка здатна зберігати ключові ресурси, підтримувати функціонування інфраструктури та спрямовувати інвестиції в довгострокові проекти, орієнтовані на досягнення екологічної, соціальної та економічної збалансованості. Згідно з твердженням Дем'яна Я.Ю., стійкість стосовно економічних систем слід розглядати як їхню внутрішню властивість, що проявляється у здатності протистояти деструктивним зовнішнім впливам [6].

Одним з найважливіших факторів забезпечення сталого розвитку соціально-економічних систем в умовах турбулентності є саме їхня внутрішня стійкість, тобто здатність адекватно та ефективно реагувати на

зовнішні виклики, адаптуватися до змін, зберігаючи при цьому внутрішню рівновагу та якісні характеристики. Отже, ефективність сталого розвитку обумовлена взаємодією між економічною стійкістю та цілеспрямованим рухом вперед. Лише за умови підтримки цієї взаємодії можливо створити міцний фундамент для довготривалого процвітання суспільства, навіть в умовах криз або інших складних викликів. У цьому контексті особливе значення набуває оцінка макроекономічної стійкості, як основи сталого розвитку на всіх рівнях.

Згідно з позицією науковців [7], макроекономічна стійкість визначається як здатність національної економіки підтримувати стабільне економічне зростання, чинити опір зовнішнім та внутрішнім кризам, а також успішно пристосовуватися до змін у світовому та внутрішньому економічному просторі. Її відмінними рисами є збалансованість основних макроекономічних індикаторів, стабільність фінансового сектору та можливість довготривалого економічного підйому.

Згідно з позицією науковців Золковер А. О. та Боженко В. В., макроекономічна стабільність, як правило, визначається через зміну основних макроекономічних показників, включаючи темпи зростання валового внутрішнього продукту, інфляцію та розмір дефіциту балансу поточних операцій. Крім того, при оцінці макроекономічної стабільності часто застосовуються такі індикатори, як стандартне відхилення валового внутрішнього продукту на одну особу, зміни в обсягах споживання та реальний обмінний курс. Експерти Міжнародного валютного фонду та Європейського Союзу також наголошують на важливості аналізу динаміки таких показників, як довгострокова процентна ставка, співвідношення державного боргу до валового внутрішнього продукту, дефіцит бюджету та приріст грошової маси. Зазначені показники можуть свідчити про потенційні небезпеки та ризики для макроекономічної стабільності [8].

Оцінка макроекономічної стійкості в глобальній економіці та економіках окремих держав здійснюється за допомогою Індексу макроекономічної стійкості, який надає можливість урядам, аналітикам та міжнародним організаціям оцінювати результативність економічної політики в умовах зовнішніх та внутрішніх збурень. Індекс макроекономічної стійкості (Macroeconomic Resilience Index) є інструментом, що дозволяє визначити спроможність економіки країни або регіону витримувати економічні шоки та забезпечувати стабільний розвиток в умовах змін [9].

Для обчислення цього індексу використовуються різні макроекономічні показники, що відображають стійкість економіки до зовнішніх і внутрішніх потрясінь, зокрема: темпи приросту валового внутрішнього продукту (загальна стійкість економіки), темпи інфляції (стійкість ринку), співвідношення державного боргу до валового внутрішнього продукту (фінансова стійкість), стан платіжного балансу (зовнішньоекономічна стійкість) та рівень безробіття (соціальна стійкість). Перелічені показники приводяться до єдиного масштабу відносно середнього значення стабільності за всі роки, і розраховується сукупний індекс стійкості економіки як середньозважена величина показників. Динаміка індексу стійкості за регіонами світу протягом 2007-2023 років проілюстрована на рисунку 1.

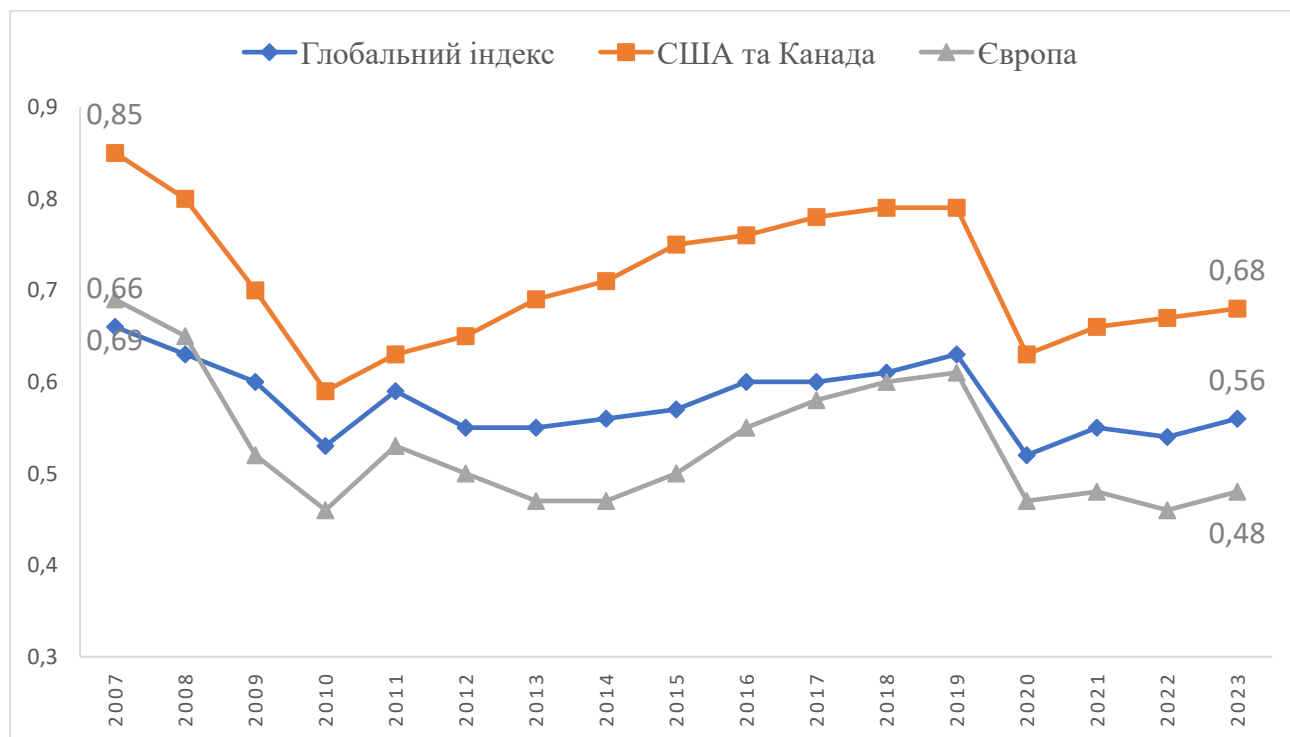

Рис.1. Індекс макроекономічної стійкості економік

Джерело [9, 10]

Таким чином, аналізуючи період з 2007 по 2023 роки, можна констатувати наявність глобальної економічної турбулентності, спричиненої різноманітними причинами, серед яких Глобальна фінансова криза (2008-2010 роки) та затяжне відновлення економік, Пандемія COVID-19 та збройний конфлікт в Україні, що почався у 2022 році та унеможливив повноцінну стабілізацію економік після впливу пандемії. Водночас, найвища міра стабільності світової економіки була зафіксована у 2007 році й досягла для економіки Сполучених Штатів – 89%, Європи – 66% та світової економіки в цілому – 69%.

Найбільш схильною до нестабільності виявилася економіка Євросони. Зокрема, після кризи державного боргу в деяких країнах-учасниках (таких як Греція, Італія та Іспанія) економічне відновлення відбувалося повільними темпами, а суворі заходи фінансової дисципліни спровокували соціальне невдоволення. Крім того, вихід Сполученого Королівства з Європейського Союзу (Brexit) у 2016 році викликав політичну та економічну невизначеність, що негативно позначилося на торгівлі та інвестиціях. У 2020 році пандемія COVID-19 завдала серйозного удару по економіці, зумовивши значний спад виробництва, збільшення безробіття та зростання державного боргу. Додатковий тиск виник у 2022–2023 роках внаслідок енергетичної кризи, викликаной російсько-українською війною, що призвело до високої інфляції та проблем з постачанням енергоносіїв. Всі ці фактори в сукупності зробили економіку Євросони уразливою до зовнішніх і внутрішніх потрясінь, гальмуючи її відновлення та посилюючи економічну неоднорідність між країнами-членами [11].

Інститут Swiss Re провів дослідження та підготував прогноз економічної стабільності для глобальної економіки та окремих регіонів на період 2024-2026 років [11]. В основу прогнозу покладено очікування поступового відновлення економік після подолання труднощів 2020-2023 років, поступове завершення війни в Україні та впровадження економічних реформ. Ключові прогнозні дані наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Прогнозні показники макроекономічної стабільності

Показники/ регіони	2025	2026
Ріст ВВП, %		
Світова економіка	2,8	2,7
США	2,2	2,1
Євросона	0,9	1,1
Інфляція (річна), %		
Світова економіка	3,3	3,0
США	2,5	2,4
Євросона	2,0	2,1

Джерело [11]

Період 2007-2023 років характеризується значною волатильністю в показниках економічної стабільності. Це свідчить про наявність серйозних економічних потрясінь протягом цього часу. 2007 рік, як правило, демонструє найвищі показники стабільності для більшості регіонів, що вказує на те, що це був відносно стабільний період перед початком глобальної фінансової кризи. Показники стабільності знижуються в період 2008-2010 років, що відображає вплив Світової фінансової кризи. Відновлення після кризи було нерівномірним, з різною швидкістю та ступенем стабільності в різних регіонах. Останні роки періоду (після 2020 року) знову демонструють значну волатильність, що може бути пов'язано з пандемією COVID-19 та іншими глобальними кризами.

Економіка США, як правило, демонструє вищі показники стабільності порівняно з іншими регіонами протягом більшої частини періоду. Це може свідчити про більшу стійкість економіки США до зовнішніх шоків. Економіка Європи часто демонструє нижчі показники стабільності, особливо в періоди криз. Це може бути пов'язано з різними факторами, такими як боргові кризи, політична нестабільність та структурні проблеми. Глобальна економіка в цілому демонструє середні показники стабільності, що є усередненням показників різних регіонів.

Таким чином, світова фінансова криза 2008-2010 років має чіткий негативний вплив на стабільність усіх регіонів. Пандемія COVID-19 також впливає на зниження показників стабільності в останні роки.

Отже, можливо очікувати поступове відновлення як глобальної економіки, так і економік США та ЄС, за умови, що не відбудеться значних непередбачених криз.

Збройний конфлікт в Україні значно посилив економічну нестабільність у глобальній економіці, особливо в країнах Європейського Союзу. За словами Peterson K. Ozili, війна в Україні має суттєвий вплив на світову економіку, зокрема, призводить до зниження темпів росту глобального ВВП (за оцінками Світового банку, на 0,8%), спричиняє інфляцію через підвищення цін на енергоносії, продукти харчування та інші товари, а також дестабілізує глобальні ланцюги постачання, що негативно позначається на торгівлі та окремих галузях. Даний конфлікт збільшує економічну невизначеність, стримуючи інвестиції та споживчі витрати через побоювання ризиків, а також створює додаткове навантаження на бюджетні кошти, особливо в країнах ЄС, у зв'язку з неконтрольованими потоками мігрантів [12].

Сучасна нестабільність ускладнює функціонування соціально-економічних систем і створює перешкоди для досягнення Цілей сталого розвитку, але водночас відкриває нові можливості для прогресу. З

одного боку, вона викликає нестійкість, посилює економічні та соціальні проблеми, а також збільшує рівень невизначеності. З іншого боку, саме ці виклики спонукають учасників взаємодії шукати ефективні способи адаптації, впроваджувати інновації та переосмислювати традиційні підходи до розв'язання проблем. У цьому контексті важливим є вивчення соціальної та економічної пристосованості системи, що відображає її здатність реагувати на зовнішні та внутрішні потрясіння, зберігаючи працездатність і забезпечуючи стабільний розвиток.

В умовах посилення глобалізаційних процесів та швидких технологічних змін, моделі економічного розвитку повинні бути здатними до адаптації. Це передбачає врахування не лише економічних, але й соціальних та екологічних факторів для забезпечення стійкості та довгострокового процвітання [13-14].

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Аналіз наявних даних свідчить про те, що сучасні соціально-економічні системи функціонують в умовах підвищеної турбулентності, зумовленої комплексом взаємопов'язаних факторів. Серед них виділяються глобальні економічні кризи, політична нестабільність, технологічні зміни та екологічні виклики. Ця турбулентність чинить значний вплив на здатність економік і суспільств забезпечувати стабільний розвиток та досягати Цілей сталого розвитку.

Дослідження стійкості соціально-економічних систем набуває критичної важливості. Стійкість розглядається не лише як здатність протистояти зовнішнім шокам, але й як спроможність адаптуватися до змін, зберігаючи при цьому ключові функції та траєкторію розвитку. Ефективність економічної політики, спрямованої на забезпечення сталого розвитку, тісно пов'язана зі здатністю економіки підтримувати макроекономічну стабільність та адаптуватися до мінливих умов.

Оцінка макроекономічної стабільності вимагає комплексного підходу, що враховує широкий спектр макроекономічних показників, включаючи темпи економічного зростання, інфляцію, рівень безробіття, стан платіжного балансу та інші. Важливим є також аналіз соціальних аспектів, таких як рівень нерівності, соціальна згуртованість та доступ до освіти й охорони здоров'я.

Важливим є розвиток міждисциплінарних підходів до аналізу та управління соціально-економічними системами, що інтегрують знання з економіки, соціології, екології та інших наук. Це дозволить забезпечити більш комплексне розуміння складних взаємозв'язків між економічними, соціальними та екологічними процесами та розробити більш ефективні стратегії сталого розвитку.

Література

1. Holling, C.S. (1973). Resilience and stability of ecological systems. *Annual Review of Ecology and Systematics*, 4(1), 1-23.
2. Стегней, М.І. Екологічний компонент у системі сталого регіонального розвитку / М. І. Стегней, А.-М.І. Архангельська // *Економіка та суспільство : електронний науковий фаховий журнал*. – Мукачєво, 2017. – №9. – С.798-802.
3. Стегней, М. І. Екологічні пріоритети розвитку сільських територій / М. І. Стегней // *Економіка і держава : міжнародний науково-практичний журнал*. – Київ, 2015. – №1. – С.17-21.
4. Walker, B., Holling, C.S., Carpenter, S.R., & Kinzig, A. (2004). Resilience, adaptability and transformability in social–ecological systems. *Ecology and Society*, 9(2), 5.
5. Що таке Цілі сталого розвитку? URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>
6. Дем'ян Я. Ю. Наукові підходи до економічного поняття «сталий розвиток» // *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Економіка*. – 2016. – Вип. 2. – С. 16-21.
7. Bustamante, F., Gallardo, B., & Le Fort Varela, G. Macroeconomic stability and economic growth: myths and realities // *Revista CEPAL, Naciones Unidas Comisión Económica para América Latina y el Caribe (CEPAL)*. – 2020. – Серпень. – Режим доступу: https://www.cepal.org/sites/default/files/publication/files/46590/RV1131_Lefort.pdf.
8. Золковер А. О., Боженко В. В. Підходи до оцінювання макроекономічної стабільності // *Вісник СумДУ. Серія: Економіка*. – 2020. – № 3. – С. 303-308. – DOI: 10.21272/1817-9215.2020.3-34.
9. Indexing resilience. A primer for insurance markets and economies: starting the USD 1trillion debate. – 2019. – Режим доступу: https://www.swissre.com/dam/jcr:500360ed-4480-4b26-936d-e409cca1af1e/indexing_resilience_presentation.pdf
10. Sigma 5/2024: Global economic and insurance market outlook 2025-26. – Режим доступу: <https://www.swissre.com/institute/research/sigma-research/sigma-2024-05-global-economic-insurance-outlook-growth-geopolitics.html>
11. European Central Bank. Euro area financial stability vulnerabilities remain elevated in a volatile environment. – 2024. – Режим доступу: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2024/html/ecb.pr241120~63b6e2f737.en.html>.

12. Peterson K. Ozili. Global Economic Consequences of Russian Invasion of Ukraine // Munich Personal RePEc Archive. – 2024. – Режим доступу: https://mpra.ub.uni-muenchen.de/120781/1/MPRA_paper_120779.pdf
13. Стегней М.І. Інвестиційно-інноваційні домінанти сталого розвитку територіальних одиниць. Економіка та суспільство: електронний науковий фаховий журнал. 2015. № 1. С. 56-61.
14. Stehnei, M. I. Innovative aspects of sustainable development of rural areas under global challenges / M. I. Stehnei // Актуальні проблеми економіки : науковий економічний журнал / гол. ред. М.М. Єрмошенко. – К. : ТОВ "Наш формат", 2014. – №1. – Р.297-303.

References

1. Holling, C.S. (1973). Resilience and stability of ecological systems. *Annual Review of Ecology and Systematics*, 4(1), pp. 1-23.
- 1-23. Irtysheva, I.O., Stehnei, M.I., Voit, D.S. and Pavlenko, H.M., 2019. Instytutsiine zabezpechennia sotsialno-ekonomichnoho rozvytku rehioniv v umovakh detsentralizatsii [Institutional support of socio-economic development of regions in the conditions of decentralization]. *Visnyk KhNAU im. V.V. Dokuchaieva. Seriya: Ekonomichni nauky*, 3, c. 173-183.
2. Stehnei, A.-M.I. and Arkhangel'ska, M.I. (2017). Ekologichnyi komponent u systemi staloho rehional'noho rozvytku [Ecological component in the system of sustainable regional development]. *Ekonomika ta suspil'stvo : elektronnyi naukovyi fakhovyi zhurnal [Economy and Society : online scientific professional journal]*, 9, pp. 798-802.
3. Stehnei, M.I. (2015). Ekologichni priorytety rozvytku sil'skykh terytorii [Ecological priorities of rural areas development]. *Ekonomika i derzhava : mizhnarodnyi naukovo-praktychnyi zhurnal [Economy and State : international scientific and practical journal]*, 1, pp. 17-21.
4. Walker, B., Holling, C.S., Carpenter, S.R., and Kinzig, A. (2004). Resilience, adaptability and transformability in social-ecological systems. *Ecology and Society*, 9(2), p. 5.
5. UNDP (n.d.). Що таке Цілі сталого розвитку? [What are the Sustainable Development Goals?] Available at: <https://www.undp.org/ukraine/tsili-staloho-rozvytku> [Accessed 11 april 2025].
6. Demian, Ya.Yu. (2016). Naukovi pidkhody do ekonomichnoho poniattia «stalyi rozvytok» [Scientific approaches to the economic concept of "sustainable development"]. *Naukovyi visnyk Mukachiv'skoho derzhavnoho universytetu. Seriya: Ekonomika [Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series: Economics]*, 1 2, pp. 16-21.
7. Bustamante, F., Gallardo, B., and Le Fort Varela, G. (2020). Macroeconomic stability and economic growth: myths and realities. *Revista CEPAL*, 131, pp. 15-34. Available at: https://www.cepal.org/sites/default/files/publication/files/46590/RV1131_Lefort.pdf [Accessed 11 april 2025].
8. Zolkover, A.O. and Bozhenko, V.V. (2020). Pidkhody do otsiniuvannia makroekonomichnoi stabil'nosti [Approaches to the assessment of macroeconomic stability]. *Visnyk SumDU. Seriya: Ekonomika [Bulletin of Sumy State University. Series: Economics]*, 3, pp. 303-308. doi: 10.21272/1817-9215.2020.3-34.
9. Swiss Re (2019). Indexing resilience. A primer for insurance markets and economies: starting the USD 1trillion debate. Available at: https://www.swissre.com/dam/jcr:500360ed-4480-4b26-936d-e409cca1af1e/indexing_resilience_presentation.pdf [Accessed 11 april 2025].
10. Swiss Re (2024). Sigma 5/2024: Global economic and insurance market outlook 2025-26. Available at: <https://www.swissre.com/institute/research/sigma-research/sigma-2024-05-global-economic-insurance-outlook-growth-geopolitics.html> [Accessed 11 april 2025].
11. European Central Bank (2024). Euro area financial stability vulnerabilities remain elevated in a volatile environment. Available at: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2024/html/ecb.pr241120~63b6e2f737.en.html> [Accessed 11 april 2025].
12. Ozili, P.K. (2024). Global Economic Consequences of Russian Invasion of Ukraine. Munich Personal RePEc Archive, (120781). Available at: https://mpra.ub.uni-muenchen.de/120781/1/MPRA_paper_120779.pdf [Accessed 11 april 2025].
13. Stehnei, M.I. (2015). Investytsiino-innovatsiini dominanty staloho rozvytku terytorial'nykh odynits' [Investment and innovation dominants of sustainable development of territorial units]. *Ekonomika ta suspil'stvo: elektronnyi naukovyi fakhovyi zhurnal [Economy and Society: online scientific professional journal]*, 1, pp. 56-61.
14. Stehnei, M.I. (2014). Innovative aspects of sustainable development of rural areas under global challenges. *Aktual'ni problemy ekonomiky : naukovyi ekonomichni zhurnal [Actual Problems of Economics : scientific economic journal]*, 1, pp. 297-303.